

PUIG I MARQUÉS, Pepe. *La Serra d'en Galceran, Els Ibarsos y Els Rosildos.* Pròleg Teresa VALLET BELLMUNT. Castelló: Diputació de Castelló, 2017. 499 pàgs. [17 x 24].

Estudi d'història local sobre una zona de la província de Castelló. El volum conté tres apartats diferenciats: història del municipi des de la seva creació fins el s. XXI, la vida rural i els seus aspectes més destacats i les famílies que hi habiten.

La part històrica mostra els orígens com a Cova del Berig (s. XIII), la conquesta dels musulmans i la primera carta de població (llavors s'anomenava Serra de Valmanya). Després van sorgir els barons (inicialment Nicolás de Casalduch) i el 1514 es va redactar la segona carta de població, moment en el qual ja s'adoptà el nom de Galceran. L'autor comenta els privilegis, les situacions de vassallatge i servitud. A mitjans del s. XVI es van crear unes ordinacions municipals gràcies a Jaime Casalduch. El 1811 es van suprimir els senyories i es modificaren aspectes que van dificultar la vida a la zona: poques collites i malalties. Causes que van provocar el seu progressiu despoblament. Aquest apartat s'ha portat a terme amb documents notariaus custodiats a l'Arxiu de l'Ajuntament.

A continuació conté un estudi de la població i les seves famílies més pròxim a l'antropologia. Aquest ha estat desenvolupat amb documentació privada i per mitjà de la història oral.

Altres aspectes que es tracten són les escoles (problemàtica per la seva creació als tres nuclis Serra, Ibarsos i Rosildos), esglésies i ermites (església de la Serra, ermita de Sant Miquel, etc.) revisant detalls històrics i constructius. Comenta les professions més habituals, les persones i càrrecs que s'han executat a l'Ajuntament i destaca els alcaldes i el seu període de mandat durant el s. XX. També dedica capítols als aspectes que considera més rellevants: centre de jubilats, carreteres, aigües. Conté un apartat sobre les famílies que viuen a la Serra i descriu aspectes relatius al vestit, les tasques del camp, el calendari de sembra i collita, les cançons vinculades a les empreses agrícoles i la seva manera de viure. Així com les decisions preses pels diferents ajuntaments. Tasca que l'autor ha pogut realitzar per mitjà de la consulta de les Actes Municipals de 1901 a 2013. Un altre aspecte que esmenta és la creació de la banda de música.

El recull permet observar la manera de viure i és interessant per conèixer el passat dels habitants de la zona; si bé en els seus trets fonamentals no resulta excessivament divers al d'altres indrets, els aspectes relacionats amb les famílies caracteritzen i ajuden a definir la seva pròpia personalitat.

Traducción de la reseña anterior:

Estudio de historia local sobre una zona de la provincia de Castellón. El volumen contiene tres apartados diferenciados: historia del municipio desde su creación hasta el s. XXI, la vida rural y sus aspectos más destacados y las familias que habitan allí.

La parte histórica muestra los orígenes como Cueva del Berig (s. XIII), la conquista de los musulmanes y la primera carta de población (entonces se llamaba Sierra de Valmanya). Después surgieron los barones (inicialmente Nicolás de Casalduch) y en 1514 se redactó la segunda carta de población, momento en el cual ya se adoptó el nombre de Galceran. El autor comenta los privilegios, las situaciones de vasallaje y servitud. A mediados del s. XVI se crearon unas ordenanzas municipales gracias a Jaime Casalduch. En 1811 se suprimieron los señoríos y se modificaron aspectos que dificultaron la vida en la zona: pocas cosechas y enfermedades. Causas que provocaron su progresivo despoblamiento. Este apartado se ha llevado a cabo con documentos notariales custodiados en el Archivo del Ayuntamiento.

A continuación contiene un estudio de la población y de sus familias más próximo a la antropología. Este ha sido desarrollado con documentación privada y a través de la historia oral.

Otros aspectos que se tratan son las escuelas (problemática por su creación en los tres núcleos Serra, Ibarsos y Rosildos), iglesias y ermitas (iglesia de la Serra, ermita de Sant Miquel, etc.) revisando detalles históricos y constructivos. Comenta las profesiones más habituales, las personas y cargos que se han ejecutado en el Ayuntamiento y destaca los alcaldes y su periodo de mandato durante el s. XX. También dedica capítulos a los aspectos que considera más relevantes: centro de jubilados, carreteras, aguas. Contiene un apartado sobre las familias que viven en la Serra y describe aspectos relativos al vestido, las tareas del campo, el calendario de siembra y cosecha, las canciones vinculadas a las empresas agrícolas y su manera de vivir. Así como las decisiones tomadas por los diferentes ayuntamientos. Tarea que el autor ha podido realizar mediante la consulta de las Actas Municipales de 1901 a 2013. Otro aspecto que se menciona es la creación de la banda de música.

La recopilación permite observar la manera de vivir y es interesante para conocer el pasado de los habitantes de la zona; si bien en sus rasgos fundamentales no resulta excesivamente diverso al de otros lugares, los aspectos relacionados con las familias caracterizan y ayudan a definir su propia personalidad.

IHE
(Secretaria de la revista)